

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά
μαθήματα ΠΠ

Γλωσσική Κατάκτηση

Ενότητα 3 : Κατάκτηση Φωνολογίας

Χριστίνα Μανουηλίδου, Επίκουρη Καθηγήτρια
Τμήμα Φιλολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σκοποί ενότητας

- Φωνητική αντίληψη
- Ανάπτυξη εμβρύου
- Συγχρονισμός αλληλεπίδρασης
- Ικανότητα διάκρισης μητρικής από ξένη γλώσσα
- Διαδικασία ανάκτησης συνήθειας
- Φωνητικά όργανα βρέφους
- Στάδια φωνητικής παραγωγής

Φωνητική Αντίληψη

Το έμβρυο ακούει (1/3)

- Το έμβρυο μπορεί να εξοικειωθεί με διάφορους ήχους περίπου από τον 5^ο μήνα
- Μαρτυρίες εγκύων αναφέρουν ότι έντονοι ήχοι, όπως τα χειροκροτήματα, προκαλούν έντονες αντιδράσεις και υπερκινητικότητα στο έμβρυο
- Μητέρες που έπαιζαν ένα μουσικό όργανο ή τραγουδούσαν κατά τη διάρκεια της κύησης, παρατήρησαν ότι τα βρέφη μετά από τη γέννα ηρεμούν με το τραγούδι και τη μουσική

Φωνητική Αντίληψη

Το έμβρυο ακούει (2/3)

- Το νεογέννητο μπορεί να διακρίνει ανάμεσα στη χροιά της φωνής ενός άνδρα και μιας γυναίκας
- Αν ο άνδρας και η γυναίκα μιλήσουν ταυτόχρονα, τότε το νεογνό θα στρέψει την προσοχή του στη γυναίκα γιατί έχει εξοικειωθεί με τη γυναικεία χροιά κατά τη διάρκεια της προγεννητικής περιόδου
- Η διάκριση της φωνής της μητέρας από άλλες φωνές είναι επίσης ένα από τα χαρακτηριστικά της αντιληπτικής ικανότητας του βρέφους

Φωνητική Αντίληψη

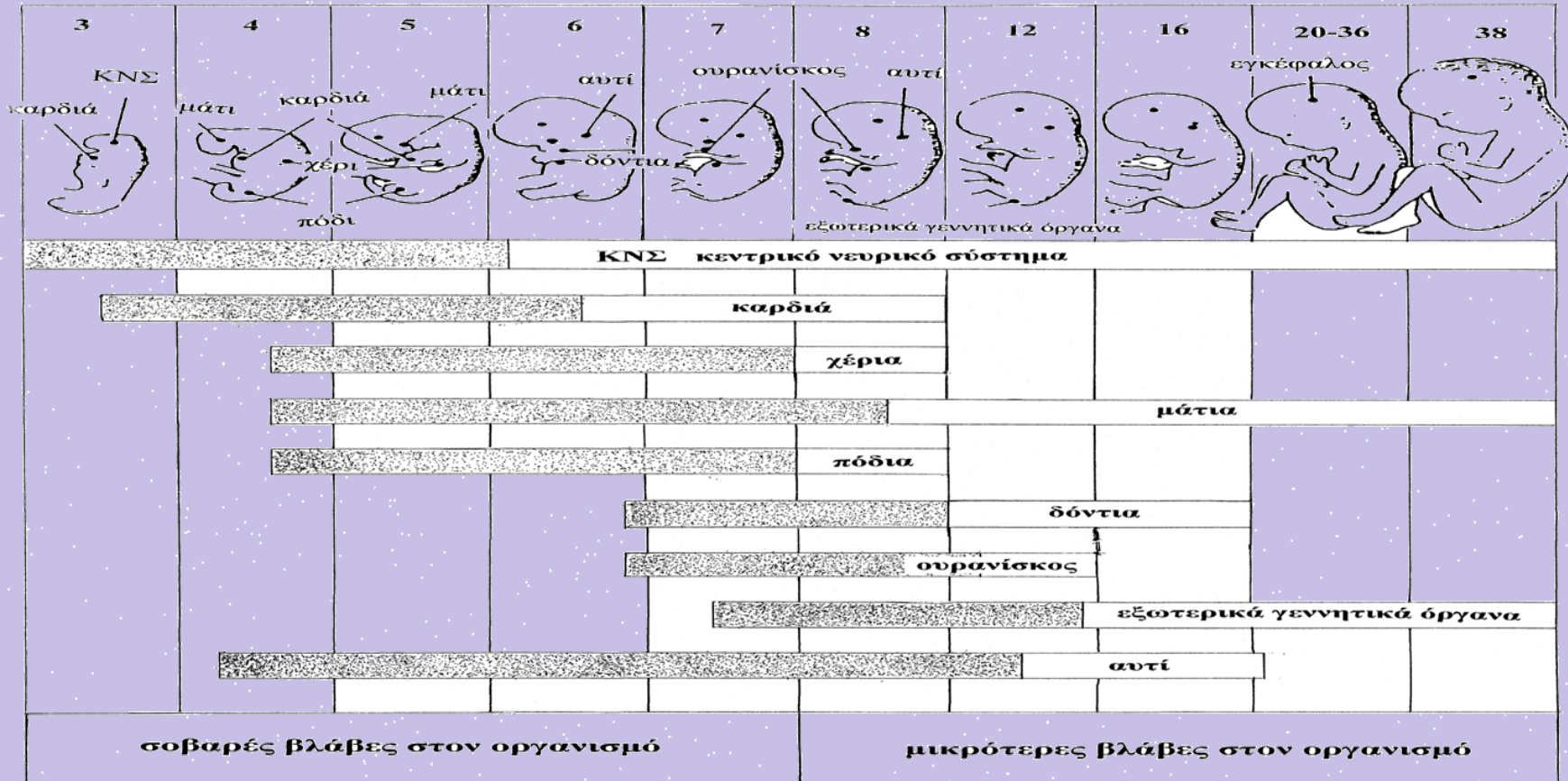
Το έμβρυο ακούει (3/3)

- Το έμβρυο ακούει
- Παρ' όλα αυτά, δεν ακούει όπως ο ενήλικας, αφού αναπτύσσεται μέσα στον αμνιακό σάκο που περιέχει το αμνιακό υγρό
- Το έμβρυο, επομένως, δεν ακούει καθαρά
- Μετά από τον τοκετό εμφανίζεται μια μορφή ακουστικής ανεπάρκειας που οφείλεται στο γεγονός ότι το αμνιακό υγρό έχει φράξει προσωρινά την ακουστική δίοδο

Ανάπτυξη εμβρύου

Σχήμα 1

Ανάπτυξη εμβρύου σε εβδομάδες

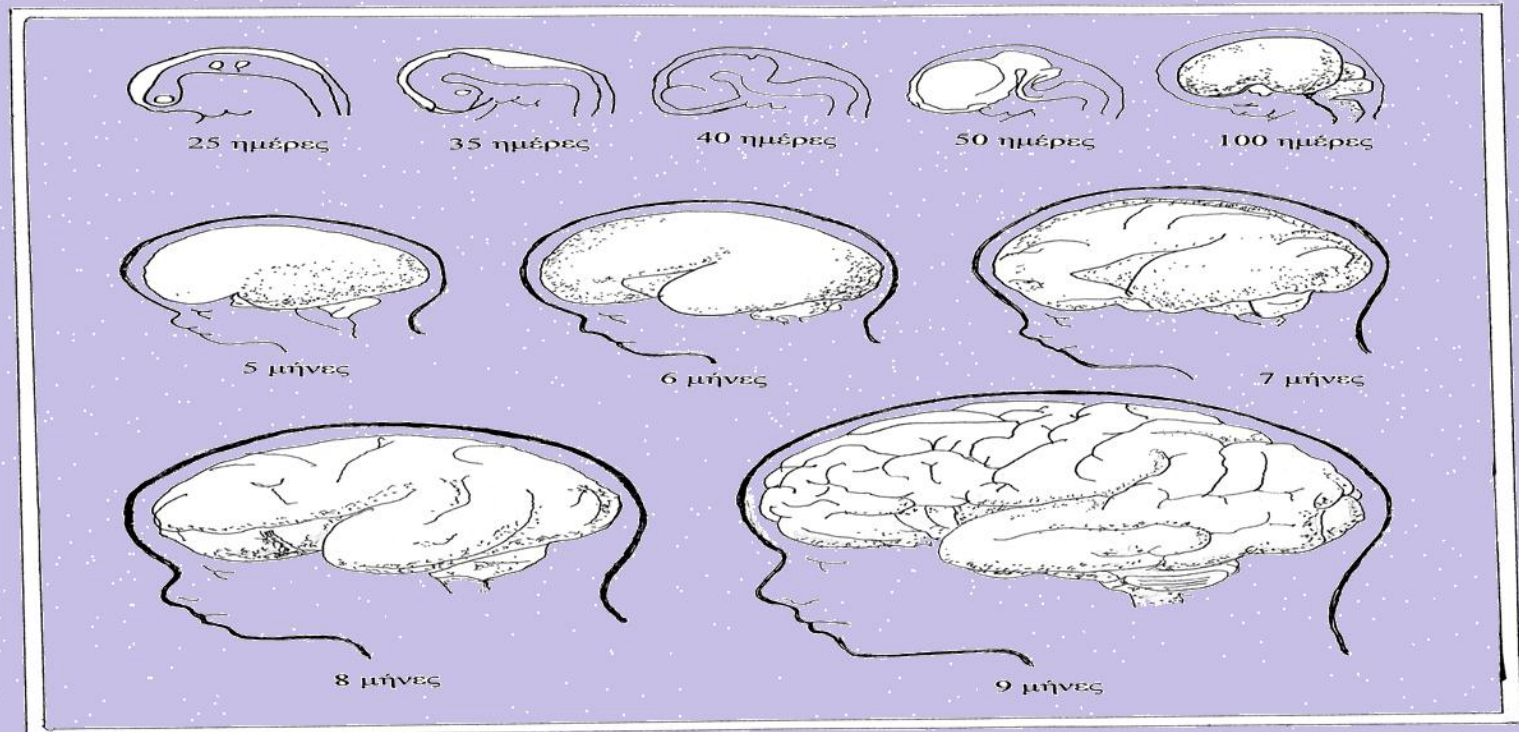

Στο σχήμα 1 απεικονίζονται οι κρίσιμες περιόδους για την πρόκληση βλαβών κατά τη διάρκεια της προγεννητικής ανάπτυξης του εμβρύου-βρέφους. Οι σκιασμένες μπάρες σηματοδοτούν τις περιόδους με υψηλό κίνδυνο στη δημιουργία οργανικών ανωμαλιών. Οι ανοιχτόχρωμες μπάρες προσδιορίζουν τις περιόδους με μειωμένη ευαισθησία στη δημιουργία οργανικών βλαβών. Εστιάστε την προσοχή σας ιδιαίτερα στην ανάπτυξη και ευαισθησία του κεντρικού νευρικού συστήματος, του ουρανίσκου και του αυτιού.

Πηγή: Moore, Keith L. (1974). *Before We Are Born: Basic Embryology and Birth Defects*. Philadelphia: W. B. Saunders Co., pg. 96.
 Μεταφορά και προσαρμογή στην Ελληνική: Χριστίνα Αλεξάκη

Ανάπτυξη εγκεφάλου εμβρύου

Σχήμα 2

Στο σχήμα 2 απεικονίζεται η ανάπτυξη του εγκεφάλου στο ανθρώπινο έμβρυο-βρέφος. Όπως φαίνεται στο σχήμα, ο εγκέφαλος δημιουργείται στο άνω άκρο του μυελικού σωλήνα και σχηματοποιείται περίπου στον πέμπτο μήνα ανάπτυξης του εμβρύου (ημισφαίρια – λοβοί). Οι αύλακες και οι έλικες αρχίζουν να διαφαίνονται αργότερα μετά τον έβδομο μήνα ανάπτυξης.

Πηγή: Cowan, W. M. (1979). The Development of the Brain. *Scientific American* 241: 112-133.

Μεταφορά και προσαρμογή στην Ελληνική: Χριστίνα Αλεξάκη

Συγχρονισμός Αλληλεπίδρασης (1/2)

- Το νεογέννητο έρχεται στον κόσμο με την αντιληπτική ικανότητα να διακρίνει τους ήχους
- Έχει παρατηρηθεί ότι το νεογέννητο είναι σε θέση να διακρίνει γλωσσικούς από μη γλωσσικούς ήχους
- Συγκεκριμένα, οι Condon και Sander (1974) επεσήμαναν ότι το νεογέννητο λίγων ωρών συγχρονίζει τις κινήσεις του σώματός του ανάλογα με το ρυθμό της ανθρώπινης ομιλίας
- Αυτό το φαινόμενο ονομάζεται συγχρονισμός αλληλεπίδρασης (“interactional synchrony”) και εμφανίζεται όταν το βρέφος προσλαμβάνει την ανθρώπινη ομιλία ανεξάρτητα από την εξοικείωση με τη φωνή του ομιλητή, την ταχύτητα ή την προφορά

Συγχρονισμός Αλληλεπίδρασης (2/2)

- Αντιθέτως, το νεογνό δεν αντιδρά με τον ίδιο τρόπο σε μη γλωσσικούς ήχους
-
- Ο **συγχρονισμός αλληλεπίδρασης** είναι ένα φαινόμενο το οποίο συναντάται πολύ συχνά στους ενήλικες συνομιλητές
- Η διάκριση γλωσσικών από μη γλωσσικούς ήχους καταδεικνύει ότι το βρέφος έχει έμφυτη την ικανότητα να αντιλαμβάνεται και να αναλύει την ανθρώπινη ομιλία και γλώσσα

Ικανότητα Διάκρισης Μητρικής από Ξένη Γλώσσα (1/3)

- Πειράματα με βρέφη ηλικίας από δύο ημερών έως τεσσάρων μηνών καταδεικνύουν ότι τα νεογνά διακρίνουν τη μητρική τους από μια ξένη γλώσσα
- Οι Mehler κ.α. (1988) διαπίστωσαν ότι νεογέννητα τεσσάρων ημερών μπορούν να διακρίνουν τη Γαλλική, η οποία ήταν η μητρική τους, από τη Ρωσική
- Βρέφη δύο μηνών με μητρική την Αγγλική διαπίστωσαν ότι τη διέκριναν από την Ιταλική
- Οι Moon, Cooper και Fifer (1993) εξέτασαν παιδιά ηλικίας δύο ημερών με δύο μητρικές γλώσσες, την Αγγλική και την Ισπανική, και οδηγήθηκαν στο συμπέρασμα ότι τα παιδιά αντιλαμβάνονται τη διαφορά μεταξύ των δύο γλωσσών

Ικανότητα Διάκρισης Μητρικής από Ξένη Γλώσσα (2/3)

Table 2.1

Pairs of languages used in studies of discrimination between the native language and a foreign language. Unless noted otherwise, the pairs of languages were discriminated.

Languages discriminated	Infants' native language	Age at testing	Source
French-Russian	French	4 days	Mehler et al. 1988
English-Spanish	Spanish, English	2 days	Moon, Cooper, and Fifer 1993
English-Italian	English	2 months	Mehler et al. 1988
English-Japanese	English	2 months	Christophe and Morton 1998
English-French	English	2 months	Dehaene-Lambertz and Houston 1998
English-Spanish	Spanish	4 months	Bosch and Sebastián-Gallés 1997
English-Catalan	Catalan	4 months	Bosch and Sebastián-Gallés 1997
Spanish-Catalan	Spanish	4 months	Bosch and Sebastián-Gallés 1997
Spanish-Catalan	Catalan	4 months	Bosch and Sebastián-Gallés 1997
English-Dutch (no discrimination)	English	2 months	Christophe and Morton 1998
English-Dutch	English	5 months	Nazzi, Jusczyk, and Johnson 2000

Ικανότητα Διάκρισης Μητρικής από Ξένη Γλώσσα (3/3)

- Παρ' όλα αυτά, το πείραμα των Christophe και Morton (1998) δεν είχε τα ίδια αποτελέσματα
- Παιδιά δύο μηνών που εξετάστηκαν με μητρική την Αγγλική δεν μπόρεσαν να αντιληφθούν τη διαφορά ανάμεσα στην Αγγλική και στην Ολλανδική

Η διαδικασία ανάκτησης συνήθειας (1/7)

(“habituation-recovery procedure”)

- Η έρευνα σε βρέφη έως 3 μηνών γίνεται με την μέθοδο της **ανάκτησης συνήθειας**
- Κατά τη διάρκεια του πειράματος, τα βρέφη πιπιλούν μια πιπίλα που είναι συνδεδεμένη με ένα μηχάνημα
- Το μηχάνημα μετρά τα χαρακτηριστικά του πιπιλίσματος (συχνότητα, ένταση κλπ). Αυτή η διαδικασία ονομάζεται **διαδικασία έντασης πιπιλίσματος (“high-amplitude sucking procedure”)**
- Από ένα μεγάφωνο παρουσιάζεται το γλωσσικό ερέθισμα.

Η διαδικασία ανάκτησης συνήθειας (2/7)

http://www.youtube.com/watch?v=EFlixiflDk_o

1:00 – 4:00

Η διαδικασία ανάκτησης συνήθειας (3/7)

❖ Τι μετράμε;

- Στην αρχή του πειράματος, μετριέται η συχνότητα του πιπιλίσματος (δηλαδή ο αριθμός του πιπιλίσματος ανά λεπτό) **χωρίς** γλωσσικό ερέθισμα με σκοπό να καθοριστεί ο συνήθης αριθμός πιπιλίσματος του βρέφους (το κανονικό πιπίλισμα)
- Το κανονικό πιπίλισμα διαφέρει σε κάθε βρέφος. Μετά ακολουθεί η **φάση διαμόρφωσης συνήθειας** (“**habituation phase**”), κατά τη διάρκεια της οποίας παρουσιάζεται το ερέθισμα μιας συγκεκριμένης γλώσσας από το μεγάφωνο

Η διαδικασία ανάκτησης συνήθειας (4/7)

- Αυτή η φάση του πειράματος βασίζεται στο γεγονός ότι τα βρέφη έχουν την **ικανότητα να συνδυάζουν τους γλωσσικούς ήχους με το πιπίλισμα**
- Μετά από κάποιο χρονικό διάστημα, τα βρέφη **συνηθίζουν** το ερέθισμα της γλώσσας που τους παρουσιάζεται και πιπιλούν λιγότερο
- Όταν το πιπίλισμα μειωθεί περίπου **κάτω από το ένα τρίτο του συνήθους (κανονικού) πιπιλίσματος**, οι ερευνητές διακόπτουν την παρουσίαση του ερεθίσματος της ίδιας γλώσσας

Η διαδικασία ανάκτησης συνήθειας (5/7)

- Η ομάδα ελέγχου συμμετέχει στην **κατάσταση ελέγχου** (“control condition”), κατά τη διάρκεια της οποίας παρουσιάζεται το ίδιο γλωσσικό ερέθισμα (η ίδια γλώσσα) με τη φάση διαμόρφωσης συνήθειας
- Για να διαπιστωθεί αν τα βρέφη διακρίνουν μεταξύ του νέου και του παλαιού ερεθίσματος, πρέπει να **συγκριθούν οι αντιδράσεις της πειραματικής ομάδας με τις αντιδράσεις της ομάδας ελέγχου πριν και μετά την αλλαγή του ερεθίσματος** (δηλ. στη φάση διαμόρφωσης συνήθειας και στην πειραματική φάση)

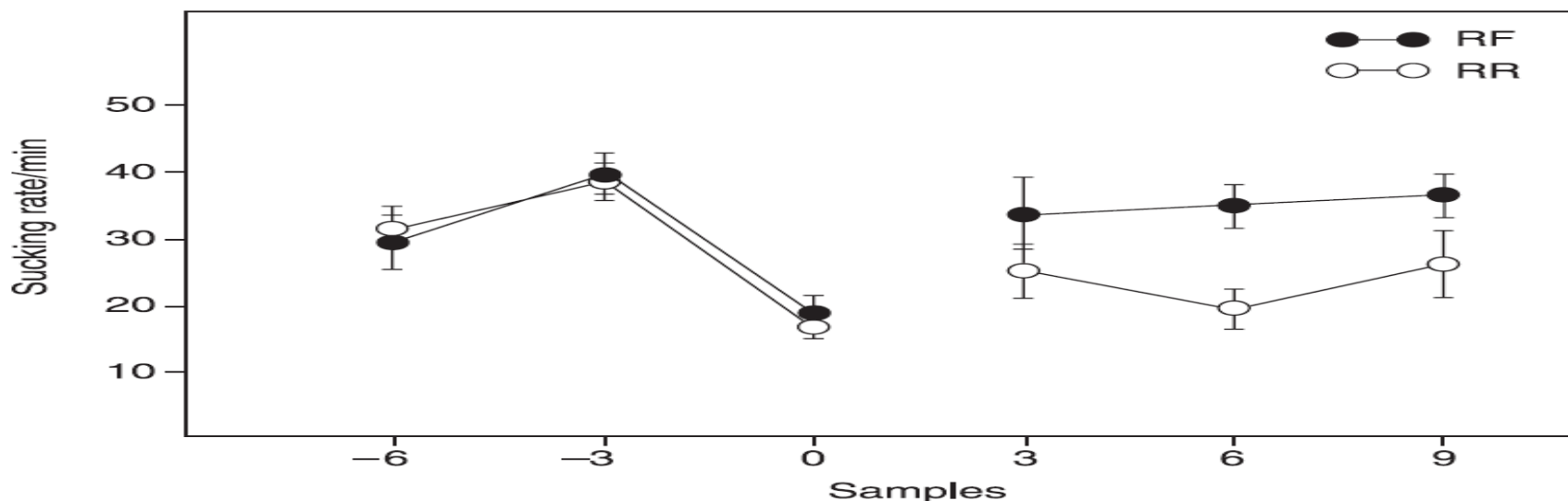
Η διαδικασία ανάκτησης συνήθειας (6/7)

- Αν τα βρέφη της **πειραματικής ομάδας** αντιλαμβάνονται τη διαφοροποίηση του γλωσσικού ερεθίσματος πρέπει να αντιδρούν με **αύξηση της συχνότητας του πιπιλίσματος** ή ακόμη και με διακοπή του
- Αντιθέτως, τα βρέφη της **ομάδας ελέγχου δεν αναμένεται** να παρουσιάζουν αλλαγές στη συμπεριφορά τους, εφόσον το γλωσσικό ερέθισμα παραμένει το ίδιο

Η διαδικασία ανάκτησης συνήθειας (7/7)

Μέσος όρος συχνότητας πιπίλισματος σε τρία διαδοχικά δείγματα κατά τη διάρκεια της φάσης εξοικείωσης και την πειραματική φάση μελέτης στην οποία βρέφοι με Γ1 τα γαλλικά ακούν εκφράσεις από τα ρωσικά και γαλλικά

Το γράφημα παρουσιάζει τη συχνότητα πιπίλισματος σε βρέφη που άκουσαν ρωσικά κατά τη φάση εξοικείωσης. Ομάδα RF ακούει γαλλικά κατά τη διάρκεια της πειραματικής φάσης και η ομάδα RR συνέχισε να ακούει ρωσικά

Διαδικασία Οπτικού Προσανατολισμού (1/4)

(visual orientation procedure)

- Βασίζεται στον προσανατολισμό του βλέμματος ή της προσοχής σε σχέση με τα μεγάφωνα που εκπέμπουν διαφορετικό γλωσσικό ερέθισμα

Αποτέλεσμα: Τα βρέφη αντιδρούν γρηγορότερα στο άκουσμα της μητρικής τους γλώσσας

Διαδικασία Οπτικού Προσανατολισμού (2/4)

- Το βρέφος βρίσκεται στην αγκαλιά ενός οικείου προσώπου σε ένα δωμάτιο με δύο μεγάφωνα τα οποία είναι τοποθετημένα στις δύο γωνίες του δωματίου, αριστερά και δεξιά του βρέφους
- Το γλωσσικό ερέθισμα παρουσιάζεται στο βρέφος τυχαία μέσω του ενός από τα δύο μεγάφωνα
- Απέναντι από το βρέφος υπάρχει μια κάμερα που βιντεοσκοπεί τις αντιδράσεις του
- Η διαπίστωση της διάκρισης των γλωσσικών ερεθισμάτων βασίζεται στον προσανατολισμό του βλέμματος ή της προσοχής του βρέφους σε σχέση με τα μεγάφωνα

Διαδικασία Οπτικού Προσανατολισμού (3/4)

- Τα βρέφη συνήθως αντιδρούν γρηγορότερα σε οικεία ερεθίσματα παρά σε άγνωστα
- Αν το βρέφος ακούσει εκφράσεις από δύο διαφορετικές γλώσσες, δηλαδή τη μητρική του και μια ξένη, τότε πρέπει να αντιδράσει γρηγορότερα στο άκουσμα της μητρικής του απ' ότι στο άκουσμα της ξένης γλώσσας
-
- Επομένως, αναμένεται το βρέφος να στρέψει την προσοχή του προς το μέγφωνο που εκπέμπει το γλωσσικό ερέθισμα της μητρικής του πολύ πιο σύντομα απ' ότι θα κάνει στο άκουσμα της ξένης γλώσσας

Διαδικασία Οπτικού Προσανατολισμού (4/4)

Σχήμα 1

Απεικόνιση ενός πειράματος με τη διαδικασία προτίμησης κατεύθυνσης της προσοχής. Το παιδί κάθεται στην αγκαλιά ενός γονέα βλέποντας δύο οθόνες. Η μια οθόνη προβάλλει μια σκηνή που αντιστοιχεί στο ακουστικό μήνυμα («Α! Η κοπέλα φιλάει τα κλειδιά!») και η άλλη προβάλλει μια σκηνή που δεν αντιστοιχεί στο ακουστικό μήνυμα. Τα γλωσσικά ερεθίσματα εκπέμπονται από ένα ηχείο ανάμεσα στις δύο οθόνες.

Πηγή: Guasti, M.-T. (2002). *Language Acquisition: The Growth of Grammar*. Cambridge/Massachusetts: MIT Press, pg. 86.
Μεταφορά και προσαρμογή στην Ελληνική: Χριστίνα Αλεξάκη

http://www.youtube.com/watch?v=EF1xiflDk_o

5:30 – 9:00

Η ικανότητα διάκρισης μεταξύ δύο ξένων γλωσσών...

- ...αποδεικνύει ότι η ικανότητα διάκρισης των βρεφών ανάμεσα σε δύο γλώσσες δεν είναι μόνον αποτέλεσμα εξοικείωσης με την μητρική
- **Ερμηνεία:** Η ικανότητα διάκρισης ανάμεσα σε δύο ξένες γλώσσες πηγάζει από την ικανότητα των βρεφών να αντιληφθούν τη **διαφορετική προσωδία των γλωσσών**
- **Συνέπεια:** Τα βρέφη δε διακρίνουν ανάμεσα σε γλώσσες που έχουν την ίδια προσωδία (π.χ. ολλανδικά και αγγλικά γλωσσικά ερεθίσματα)

Ερμηνεία Ικανότητας Διάκρισης Δύο Γλωσσών

- Τα βρέφη απομονώνουν ορισμένα χαρακτηριστικά του γλωσσικού ερεθίσματος και αντιλαμβάνονται τη διαφορά τους σε σύγκριση με τα χαρακτηριστικά ενός νέου γλωσσικού ερεθίσματος
- ❖ **Δύο υποθέσεις:**
- 1) Ο ρόλος των γλωσσικών χαρακτηριστικών στη διάκριση των γλωσσών
 - 2) Ο ρόλος της γλωσσικής ανάπτυξης στη διάκριση των γλωσσών

Η ικανότητα διάκρισης φωνηέντων

❖ Πείραμα:

1^η ομάδα

Φάση διαμόρφωσης συνήθειας: [bi] [si] [li] [mi]

Πειραματική φάση: [bi] [si] [li] [mi] **[di]**

2^η ομάδα

Φάση διαμόρφωσης συνήθειας: [bi] [ba] [bo] [be]

Πειραματική φάση: [bi] [ba] [bo] [be] **[bu]**

Αποτέλεσμα: Μόνο η 2η ομάδα νεογέννητων αναγνώρισε την παρουσία της νέας συλλαβής η οποία αποτελούνταν από το ίδιο σύμφωνο και διαφορετικό φωνήεν

Η ικανότητα διάκρισης συμφώνων

- Τα βρέφη έχουν την ικανότητα να διακρίνουν ανάμεσα σε διαφορετικούς γλωσσικούς ήχους που δεν εμφανίζονται στη γλώσσα του περιβάλλοντός τους
- Μετά από το πρώτο έτος της ηλικίας τους τα παιδιά δεν είναι σε θέση να διακρίνουν τους γλωσσικούς ήχους οι οποίοι δεν είναι χρήσιμοι για τη σύσταση του λεξικού της μητρικής τους γλώσσας

Πείραμα Werker & Tees (1984)

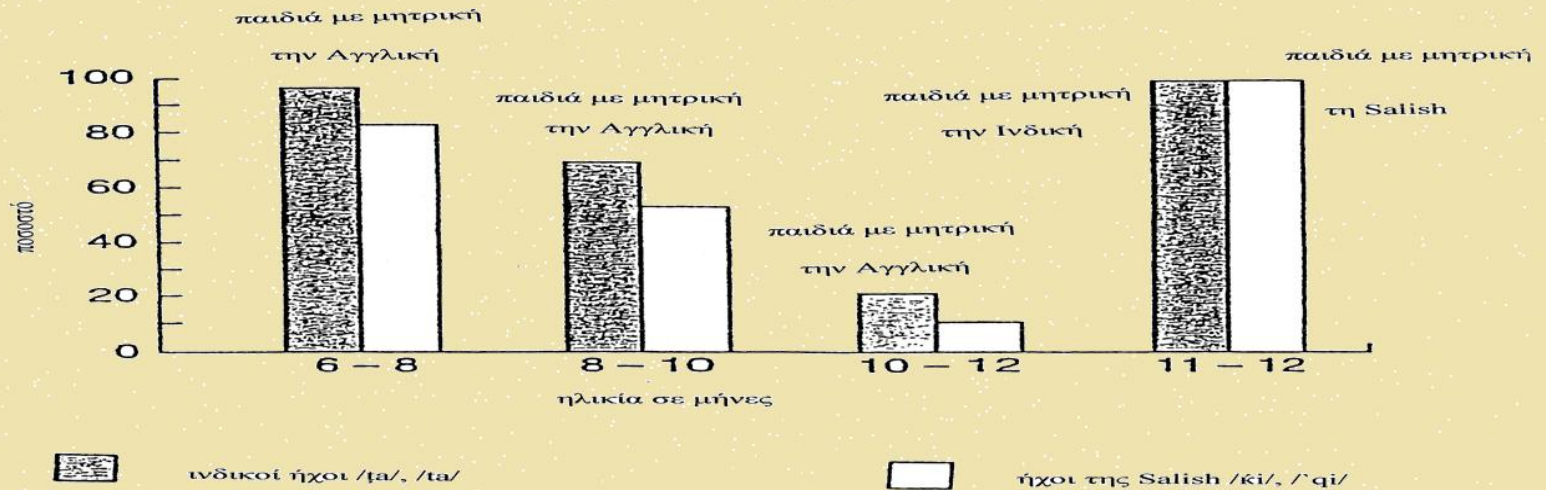
(1/2)

- Βρέφη 6 έως 8 μηνών με μητρική την Αγγλική μπορούν να διακρίνουν ήχους της Ινδικής που δεν εμφανίζονται στη μητρική τους (π.χ. ανακεκαμμένο /t̪/))
- Βρέφη 10 έως 12 μηνών με μητρική την Αγγλική **δεν** μπορούν να διακρίνουν ήχους της Ινδικής που δεν εμφανίζονται στην μητρική τους (π.χ. ανακεκαμμένο /t̪/))

Πείραμα Werker & Tees (1984)

(2/2)

Σχήμα 4

Στο σχήμα 4 παρουσιάζονται τα ποσοστά επιτυχίας των παιδιών με μητρική την Αμερικάνικη-Αγγλική (τρεις ηλικιακές ομάδες: 6-8, 8-10, 10-12 μηνών) και των παιδιών με μητρική την Ινδική και τη Salish (11-12 μηνών) στη διάκριση των συμφώνων της Ινδικής και της γλώσσας Salish με αντιθετικές ιδιότητες. Στις σημειώσεις η γλώσσα Salish αναφέρεται και ως γλώσσα Τόμπσον.

Πηγή: Guasti, M.-T. (2002). *Language Acquisition: The Growth of Grammar*. Cambridge/Massachusetts: MIT Press.

Μεταφορά και προσαρμογή στην Ελληνική: Χριστίνα Αλεξάκη

Φωνητική Παραγωγή

Φωνητικά όργανα βρέφους

- Οι ήχοι που παράγει το βρέφος είναι διαφορετικοί από τους ήχους των ενηλίκων και τους εξετάζουμε με φασματογράφημα
- Η διαφορά των ήχων που παράγουν τα βρέφη από τους ήχους των ενηλίκων οφείλεται στη διαφορετικότητα των φωνητικών οργάνων

Διαφορές φωνητικών οργάνων (1/2)

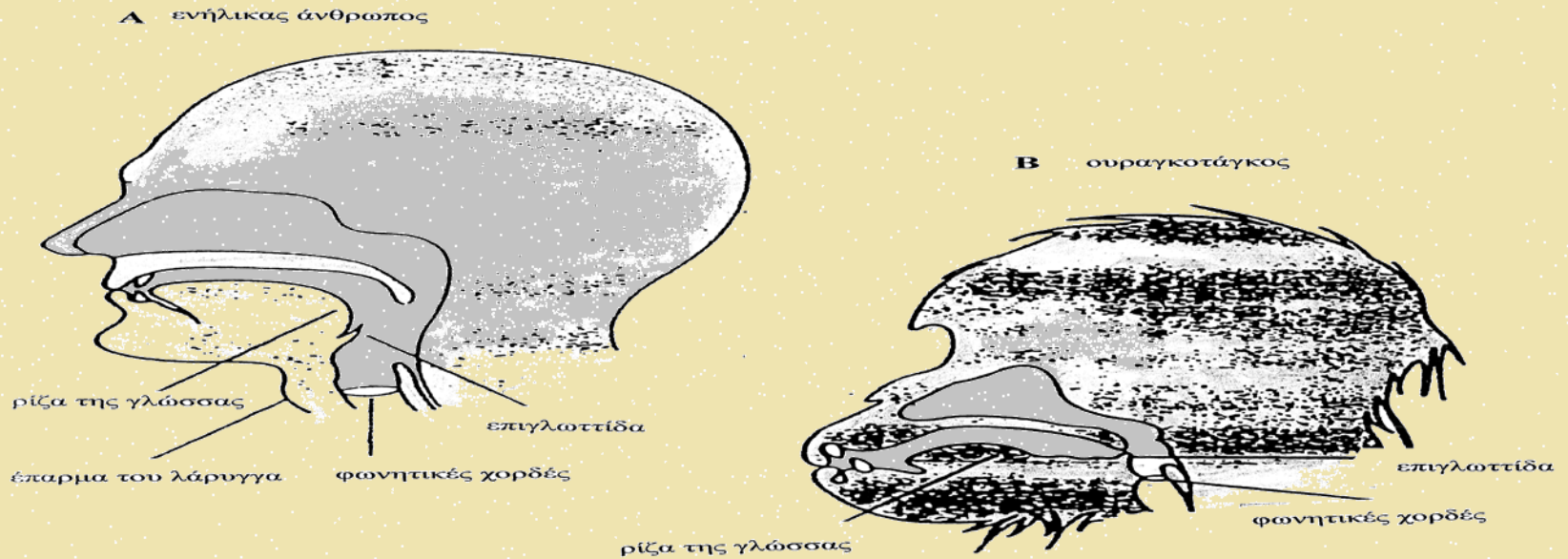
- Τα νεογέννητα έχουν υψηλότερα το **λάρυγγα** από τους ενήλικες με αποτέλεσμα το φωνητικό κανάλι να είναι πολύ μικρότερο
- Ο **φάρυγγας** είναι κοντύτερος και αφήνει ελάχιστο χώρο στο οπίσθιο τμήμα της γλώσσας για να κινηθεί

Διαφορές φωνητικών οργάνων (2/2)

- Η **γλώσσα** είναι μεγάλη σε σχέση με τη στοματική κοιλότητα και η κορυφή ή η ράχη της έχει λίγο χώρο για να πραγματοποιήσει διάφορες κάθετες κινήσεις
- Η **στοματική κοιλότητα** με το φάρυγγα δε σχηματίζουν ορθή γωνία, αλλά μια καμπύλη και η σταφυλή πλησιάζει πολύ την επιγλωττίδα (Vihman 1996:104)

Φωνητικό κανάλι (1/3)

Σχήμα 1

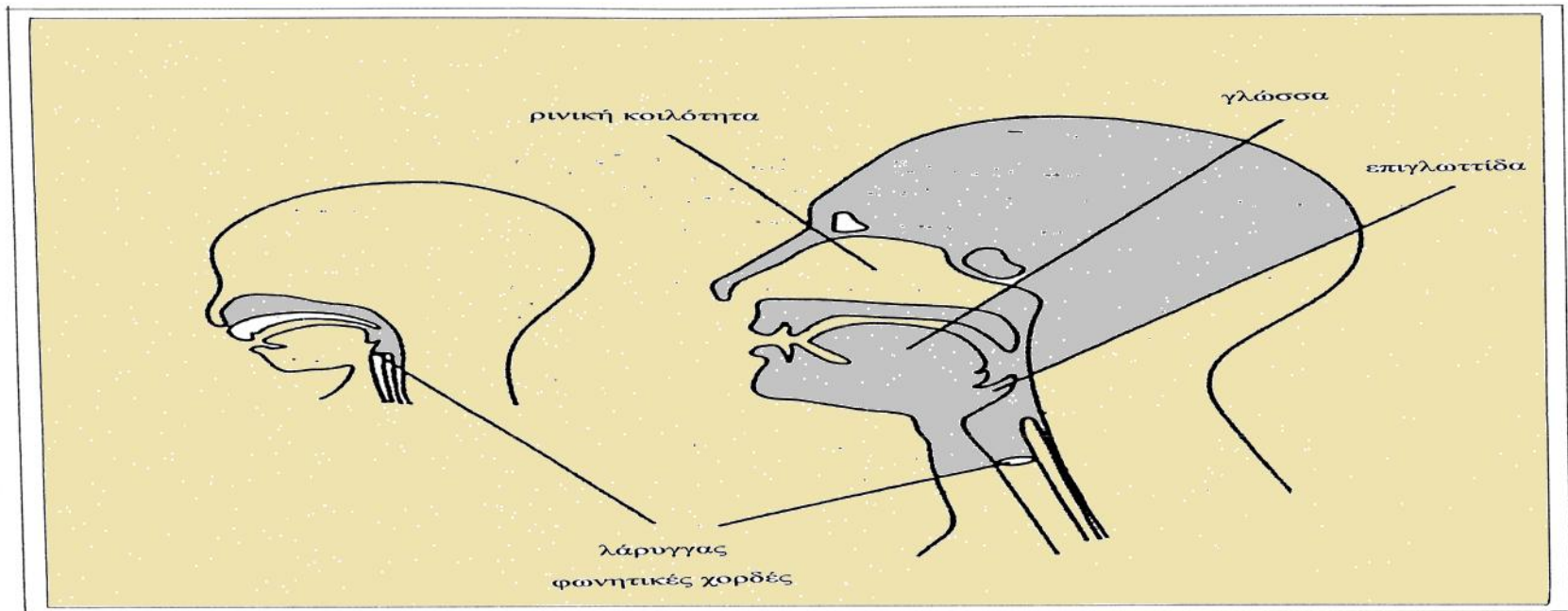

Στο σχήμα 1 παρουσιάζεται η σχηματική απεικόνιση του φωνητικού καναλιού του ενήλικα ανθρώπου (Α) και του ουραγκοτάγκου (Β). Μπορείτε να επισημάνετε τις ομοιότητες και τις διαφορές:

Πηγή: Lieberman, P. (1984). *The Biology and Evolution of Language*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
Μεταφορά και προσαρμογή στην Ελληνική: Χριστίνα Αλεξάκη

Φωνητικό κανάλι (2/3)

Σχήμα 2

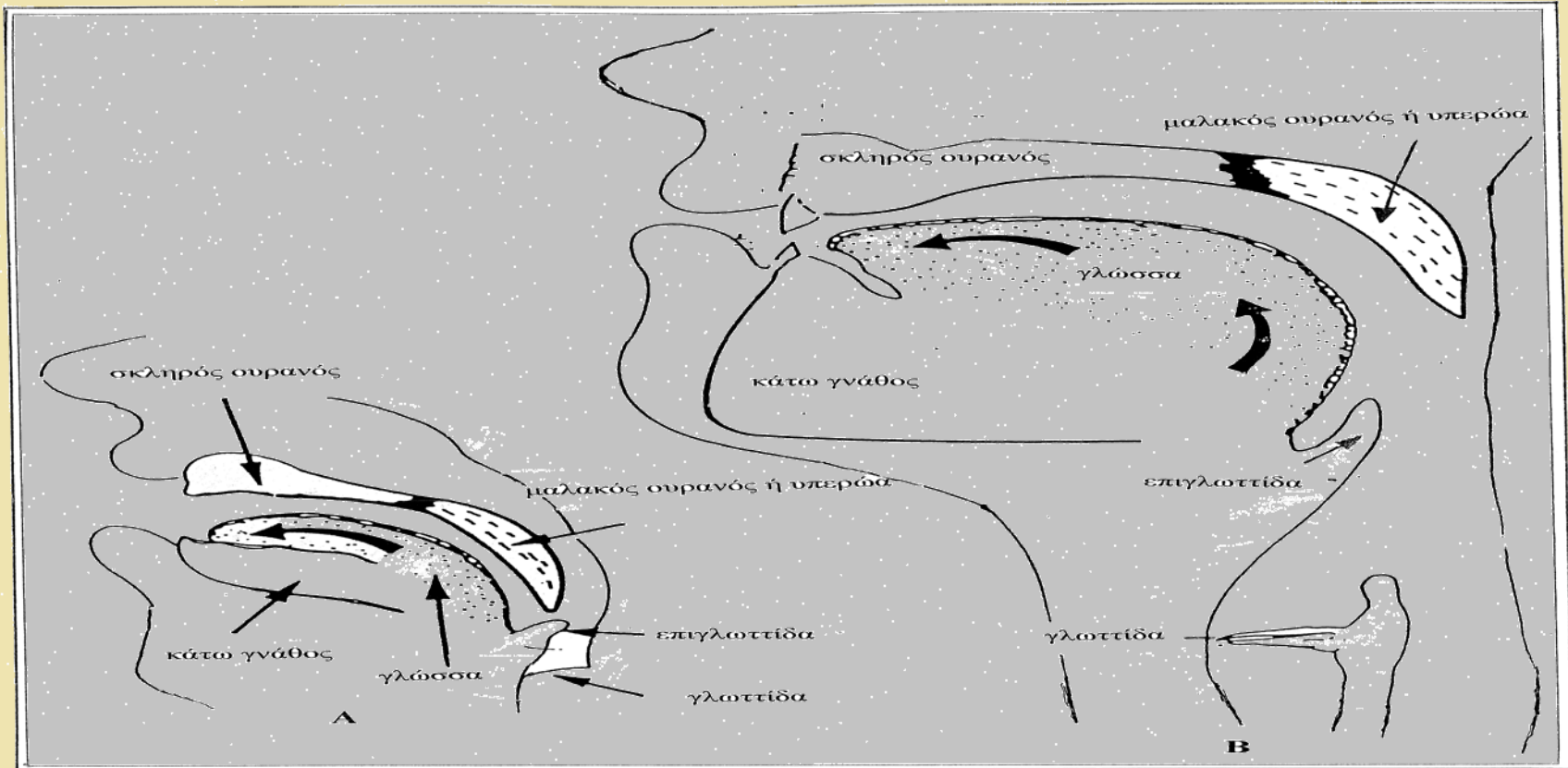

Στο σχήμα δύο απεικονίζεται το φωνητικό κανάλι του ανθρώπινου βρέφους (Α) και του ενήλικα ανθρώπου (Β). Μπορείτε να επισημάνετε τις γενικές ομοιότητες και διαφορές; Ποιο από τα δύο φωνητικά κανάλια μοιάζει περισσότερο στο φωνητικό κανάλι του ουραγοτάγκου;

Πηγή: Guasti, M.-T. (2002). *Language Acquisition: The Growth of Grammar*. Cambridge/Massachusetts: MIT Press.
Μεταφορά και προσαρμογή στην Ελληνική: Χριστίνα Αλεξάκη

Φωνητικό κανάλι (3/3)

Σχήμα 3

Στο σχήμα 3 αναπαρίστανται το φωνητικό κανάλι του βρέφους (Α) και του ενήλικα (Β). Ποιες λεπτομέρειες διαφαίνονται σε αυτό το σχήμα που δεν είχατε προσέξει;

Πηγή: Vihman, M. M. (1996). *Phonological Development: The Origins of Language in the Child*. Cambridge/MA: Blackwell, pg.105.
Μεταφορά και προσαρμογή στην Ελληνική: Χριστίνα Αλεξάκη

Αλλαγές στα φωνητικά όργανα

- Αρχή στην ηλικία των 4 μηνών
- Κατεβαίνει ο λάρυγγας
- Οριστική θέση στην ηλικία των 3 ετών

❖ Στάδια φωνητικής παραγωγής:

α) Κλάμα

β) Βάβισμα

Κλάμα (0 - 6 μηνών)

- Πρώτος τρόπος επικοινωνίας
- Δηλώνει πείνα, φόβο, αδιαθεσία κλπ.
- ΑΛΛΑ και ομαλή ή διαταραγμένη γλωσσική ανάπτυξη με βάση:
 - α) τα διαστήματα αναπνοής
 - β) τη βασική συχνότητα
 - γ) τη μεταβολή της βασικής συχνότητας
 - δ) τη μελωδία του κλάματος

Ψέλλισμα

- **Ψέλλισμα** (= “cooing”) είναι ο συνδυασμός των φωνηέντων του κλάματος /a/ και /u/ με τα σύμφωνα του βήχα /k/, /γ/, /χ/ και /g/ σε φωνητικές δομές όπως /agu/

Φωνητικό παιχνίδι

- Μετά από τον 4ο μήνα, το βρέφος παράγει και συνδυάζει ήχους σε ένα φωνητικό παιχνίδι (“vocal play”)
- Αυτή η περίοδος χαρακτηρίζεται από την επανάληψη μη γλωσσικών ήχων, όπως τσιρισμάτων, σβουρισμάτων, διχειλικών τερετισμάτων, συλλαβικών συμφώνων κλπ.

Βάβισμα (6 – 12 μηνών) (1/4)

- Το βάβισμα χαρακτηρίζεται από την παραγωγή σειρών από συλλαβές που μοιάζουν με τις συλλαβές των γλωσσικών ερεθισμάτων και έχουν τη μορφή «*σύμφωνο-φωνήεν-σύμφωνο-φωνήεν*»
- Πριν από την κύρια φάση του βαβίσματος εμφανίζεται το *περιθωριακό βάβισμα* (“marginal babbling”) το οποίο χαρακτηρίζεται από την παραγωγή συλλαβών που δεν έχουν την ίδια διάρκεια με τις συλλαβές της γλώσσας-στόχου

Βάβισμα (2/4)

κύρια φάση

❖ Χαρακτηριστικά:

α) η **συλλαβική οργάνωση** (όμοια με τη συλλαβική οργάνωση της γλώσσας-στόχου)

β) η χρήση ενός **υποσυνόλου** από τους πιθανούς ήχους των γλωσσών και

γ) η **απουσία σημασίας** από τις φωνητικές δομές που παράγει το παιδί

Βάβισμα (3/4)

είδη

- Κανονικό βάβισμα (“canonical babbling”):
π.χ. /bababa/, /dadada/
- Ποικιλόχρωμο βάβισμα (“variegated babbling”):
π.χ. /badadi/, /papuci/

Βάβισμα (4/4)

Καθολικά χαρακτηριστικά

- Προτίμηση του /a/
- Προτίμηση στιγμικών συμφώνων (π.χ. /p/, /b/, /t/, /d/, /k/, /g/)
- Σειρά «σύμφωνο- φωνήεν- σύμφωνο-φωνήεν», όχι «φωνήεν- σύμφωνο- φωνήεν»

Πρωτολέξεις (~ 12 μηνών)

- Φωνητικά σταθεροί τύποι που χρησιμοποιούνται από το παιδί με συγκεκριμένη σημασία. Δεν είναι κατ' ανάγκη λέξεις της γλώσσας-στόχου

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Πανεπιστήμιο Πατρών, Χριστίνα
Μανουηλίδου.«Γλωσσική κατάκτηση. Κατάκτηση
Φωνολογίας». Έκδοση: 1.0. Πάτρα,
2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<https://eclass.upatras.gr/courses/LIT1856/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να ησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων

Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:
Εικόνες/Σχήματα/Διαγράμματα/Φωτογραφίες

Διαφάνεια 8: Condon, W. S. and Sander, L. W. (1974). *Neonate movement is synchronized with adult speech. Integrated participation and language acquisition.* Science 183:99.

Διαφάνεια 10: Mehler, J., Jusczyk, P., Lambertz, G., Halsted, N., Bertoncini, J., & Amiel-Tison, C. (1988). A precursor of language acquisition in young infants. *Cognition*, 29(2), 143-178.

Διαφάνεια 11: Moon, C., Cooper, R. P., & Fifer, W. P. (1993). Two-day-olds prefer their native language. *Infant behavior and development*, 16(4), 495-500.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων

Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:
Εικόνες/Σχήματα/Διαγράμματα/Φωτογραφίες

Διαφάνεια 12:

http://www.youtube.com/watch?v=EFIxiflDk_o

Διαφάνεια 23:

http://www.youtube.com/watch?v=EFIxiflDk_o

Διαφάνεια 28,29: Werker, J. F., & Tees, R. C. (1984).
Cross-language speech perception: Evidence for
perceptual reorganization during the first year of
life. *Infant behavior and development*, 7(1), 49-63.